

Belgische vakbonden en jongeren

Dr. Nadja Doerflinger

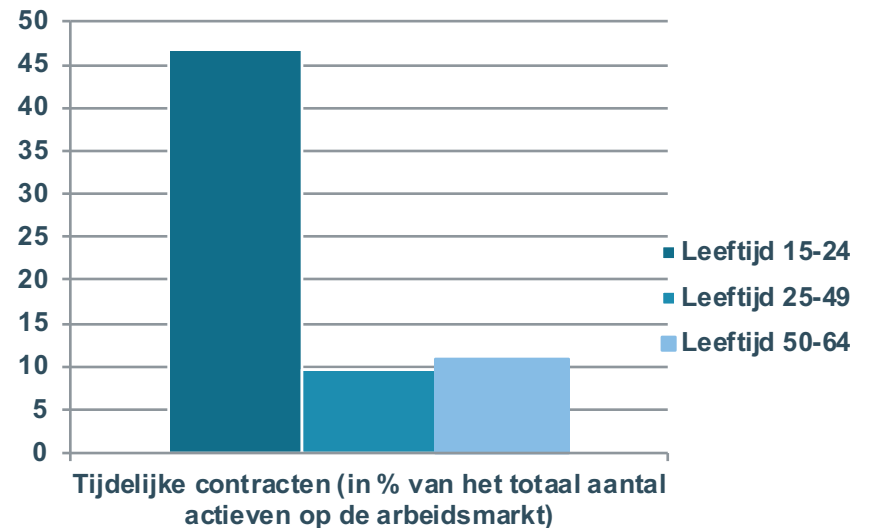
Centre for Sociological Research, KU Leuven

Jongeren op de arbeidsmarkt in België

1 Moeilijke overgang van school naar werk

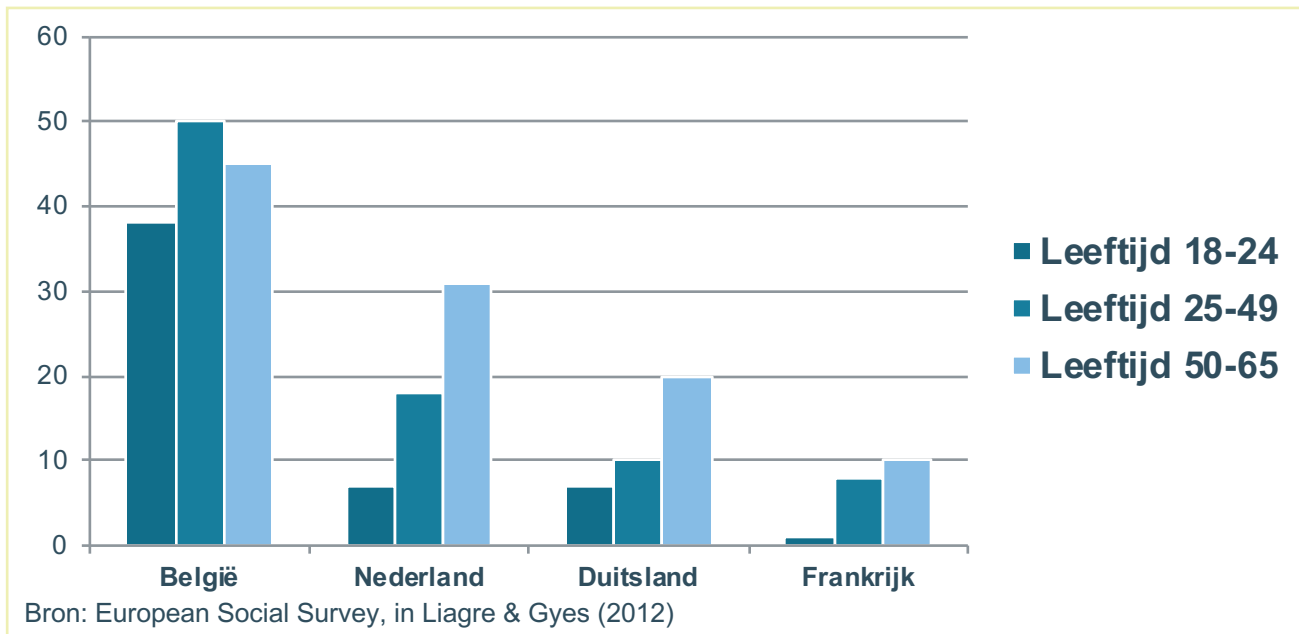
2 Hoog percentage tijdelijke contracten

3 Hoge structurele jeugdwerkloosheid

Bron: European Labour Force Survey 2018 (Belgium)

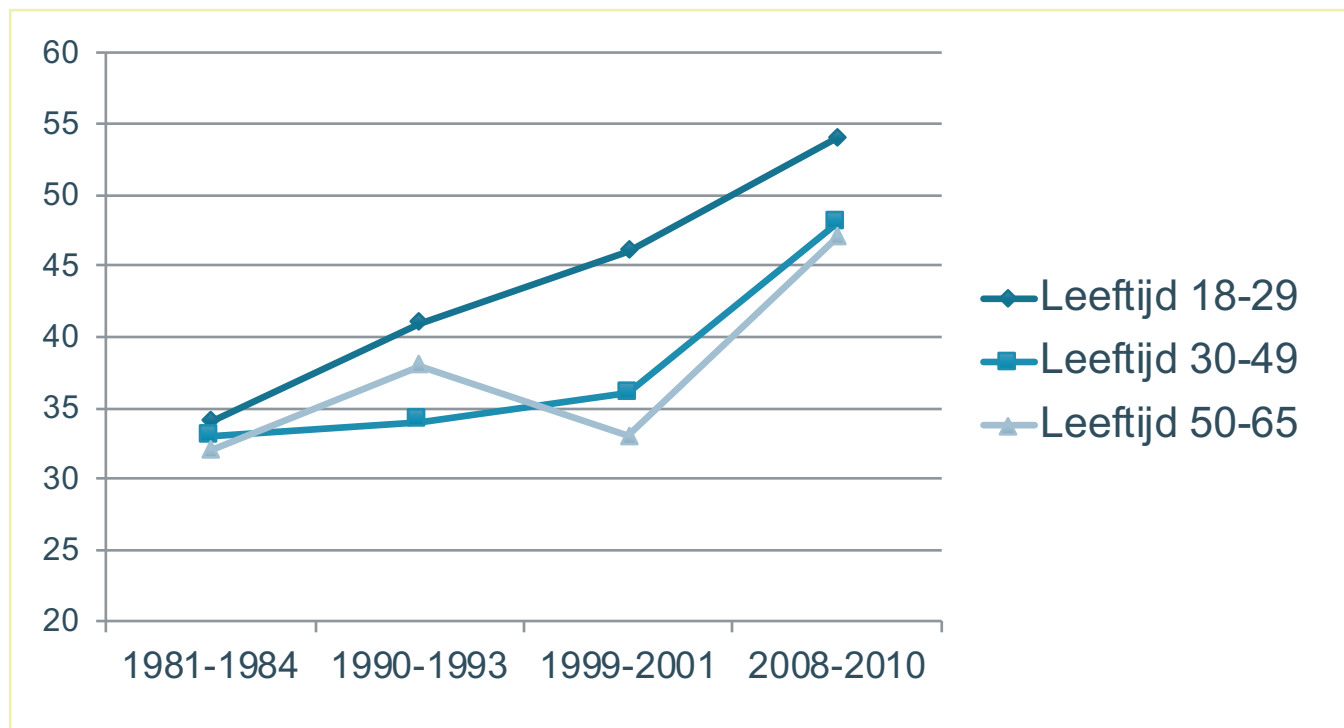
Lidmaatschap van vakbond volgens leeftijd

- Alle vakbonden bieden gratis lidmaatschap voor studenten tot 25 jaar
- Syndicale premie zorgt ervoor dat lidmaatschap vrij goedkoop is
- Ghent-systeem

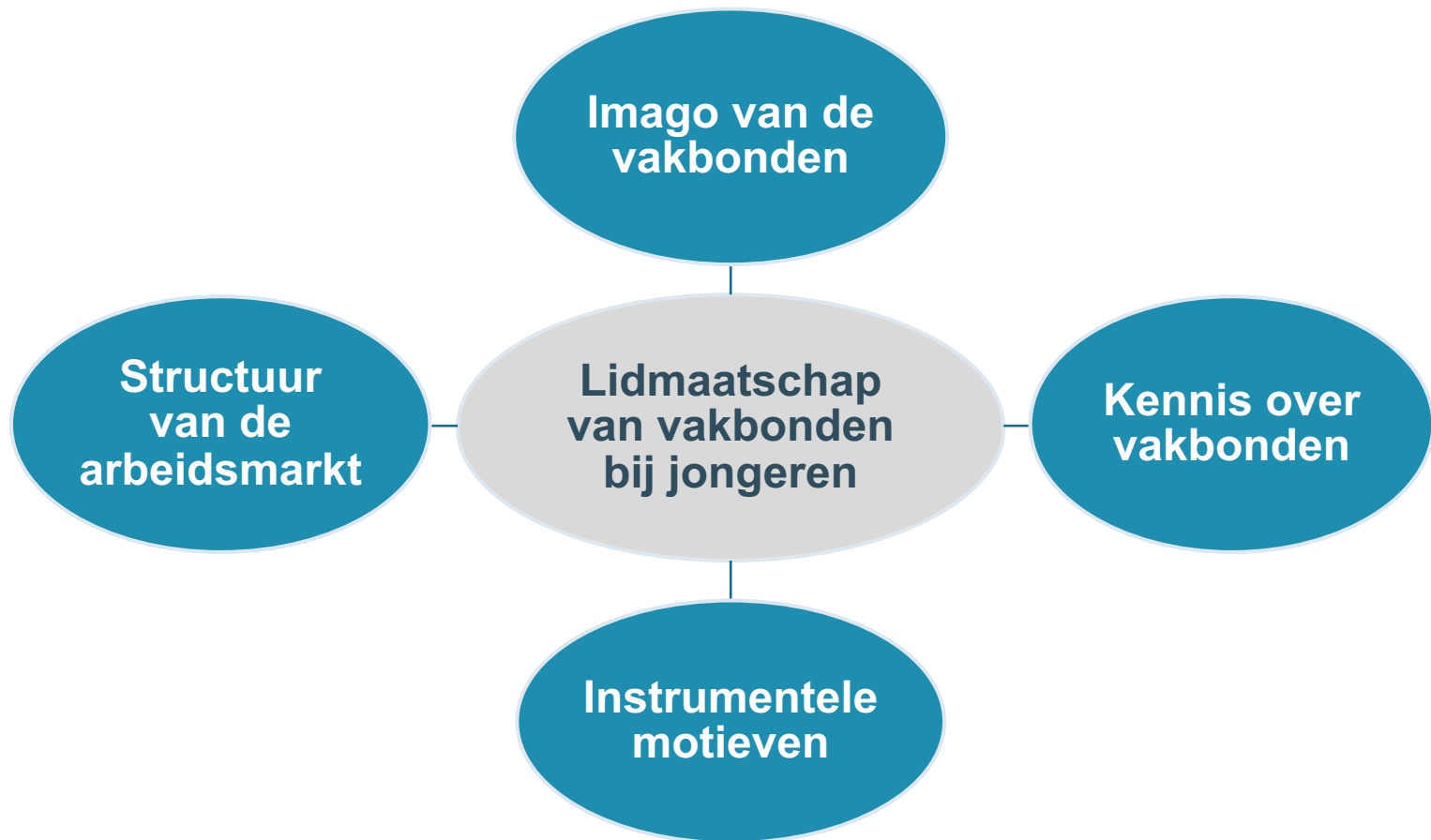
Een kwestie van vertrouwen in de vakbond?

Aandeel van de beroepsbevolking (in %) in België dat vertrouwen heeft in de vakbonden, per periode

Bron: European Value Survey, in Liagre & Gyes (2012)

Redenen voor lager lidmaatschapspercentage bij jongeren

Citaat

“Unless their parents are union members, young people do not know anymore what a trade union is and what a trade union does.”

(Vertegenwoordiger van ABVV-FTGB)

Motieven om lid te worden van een vakbond

Instrumentele motieven

Lid worden van de vakbond voor de diensten en ondersteuning die je er krijgt

Sociale motieven

Lid worden van de vakbond omdat je behoort tot sociale groepen en netwerken (bijv. familie & vrienden)

Ideologische motieven

Lid worden van een vakbond omdat je overtuigd bent van een bepaalde ideologie, zoals geloven in collectivisme en sociale rechtvaardigheid

Overwegend instrumentele motieven bij de jongeren

```
graph TD; A[Overwegend instrumentele motieven bij de jongeren] --> B[Instrumentele motieven]; A -.-> C[Sociale motieven];
```

Citaat

“Membership is seen as an insurance against what can go wrong; it could be described as the cheapest lawyer.”

(Vertegenwoordiger van ACV-CSC)

Prijs van lidmaatschap / ACV-GO

- Prijs van het lidmaatschap en afweging tussen kosten en baten ervan kunnen een rol voor instrumenteel gemotiveerde jongeren spelen
 - ACV-GO (sinds 2015): Verlaagde bijdrage die gericht is op werkende jongeren tussen de 18 en 25 jaar geldig voor een jaar, daarna overgang naar een gewoon lidmaatschap
 - Dienstverlening via de verlaagde lidmaatschapsbijdrage is dezelfde als voor gewone vakbondsleden
- Manier om kennis te kunnen maken met alle voordelen van het vakbondslidmaatschap; overgang minder ingrijpend

ACV-GO

- Survey met 218 ACV-GO leden (2017)
- Verlaagde bijdrage geen motief om lid te worden, maar eventueel een extra stimulans
- Volgens jongeren is het een goede manier om leeftijdsgenoten aan te trekken
- Maar: dienstverlening gericht op de belangen van jongeren en het persoonlijk benaderen van jongeren belangrijker dan een verlaagde prijs

Bron: Delespaul & Doerflinger (2019)

Maatwerk nodig?

- Vooral instrumentele en sociale motieven van belang
 - Motieven om lid te worden verschillen tussen jongeren
 - Lager diploma: opleidingen, financiële voordelen
 - Hoger diploma: dienstverlening
 - Tijdelijk/interim contract: gemakkelijke toegang tot werkloosheidsuitkering
- Inspelen op de diversiteit onder jongeren door een dienstverlening op maat als mogelijkheid om meer leden aan te trekken
- Uitdragen dat vakbonden de belangen van jongeren ten minste even goed verdedigen dan die van oudere werknemers

Bron: Delespaul & Doerflinger (2019)

Vakbonden en jongeren: Acties

Nationaal/(inter-)sectoraal niveau

- Lobbying op nationaal niveau, bijv. werkloosheidsuitkeringen voor jonge schoolverlaters
- Activiteiten in de *Groep van Tien*, bijv. voor de afschaffing van het jeugdloon
- Slechts beperkte aandacht voor jeugdkwesties in collectieve overeenkomsten op sectorniveau (jeugdloon, risicogroepen)

Lokaal niveau

- Diverse initiatieven voor verschillende doelgroepen: studerende jongeren, werkende jongeren of werkloze jongeren
- Doel: informatie geven, de vakbond voorstellen, lidmaatschap bevorderen
- Combinatie van regelmatige en ad-hoc acties

Voorbeelden van vakbondsacties

- **Regelmatige acties:** Lessen voor schoolverlaters; groepen op universiteitscampussen; aanwezigheid op jobbeurzen en studiekeuzebijeenkomsten; op muziekfestivals; TRANSIT schoolverlaterdagen; enz.
- **Specifieke acties:** Lanceringsevenement voor smartphone app; 'The voice of Europe' woonkamer discussies; nationale betogingen voor de toekomst van Europa of het klimaat; enz.

Hoe aantrekkelijk(er) worden voor de jeugd?

Persoonlijk contact

Een directe, persoonlijke aanpak met een open dialoog lijkt het beste te functioneren om leden te werven bij jongeren.

Imago van de vakbond

Over vakbonden denkt men vaak dat het organisaties zijn voor *'oude mannen met grijze baarden'*. Dit imago omkeren kan helpen om jonge mensen aan te trekken.

'Creatieve' evenementen

Dergelijke evenementen lokken meer deelnemers dan 'normale' informatiesessies en ze kunnen vakbonden een 'jonger' imago geven.

Vakbondssamenwerking

Meestal meer deelnemers in evenementen die door de drie vakbonden samen worden georganiseerd. Dit kan ook belangrijk zijn voor het imago van de vakbonden.

Uitdagingen voor de toekomst

- Jongerenthema's zichtbaar vertegenwoordigen; daardoor aantrekkelijker worden voor jongeren en een 'jonger' imago creëren
- Maatwerk: diversiteit onder jongeren als kans zien en erop inspelen
- Belgisch "dilemma": Ghent-systeem trekt leden aan (=instrumentele motieven), maar bevordert nauwelijks het militantisme (=ideologische motieven)

Citaat

“We need to acknowledge that young people have different values than older members [...] They only participate if the values they are interested in are present in a movement...society does not adapt to us, we need to adapt to society”

(Vertegenwoordiger van ABVV-FTGB)

Bedankt voor jullie
aandacht.

YOU**nion**
Union for Youth

nadja.doerflinger@kuleuven.be